

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petít
soronként 5 kr-ával
számítanak.

Anglia lobogója.

szeptember 7.

(ncz.) Az emberi civilizáció és humanizmus minden barátja bizonyára lelkes örömmel üdvözlí az angol csapatok fényes győzelmét a szudáni dervisek felett. Ez egy nagy tény a civilizáció és az emberiség szent érdekeinek szolgálatában. A fanatizmuson és hallatlan kegyetlenségeken alapuló máhdi birodalom bukását, Szudán visszafoglalását jelenti ez a győzelem, a mely egyszersmind az angol hadsereg csodálatos kitartásáról, vezérei előrelátó bölcsességéről tesz tanúságot.

Gondon pasa halálát véresen megboszták az angolok. E század egyik leghősibb katonájának szelleme ki van engesztelve. — Ezerötszáz dervis párolgó vére száll fel engesztelő áldozatul. A döntő ütközet rendkívül heves volt. A mahdisták vad futásban kerestek menedéket. A vérszomjas Abdullahi kalifa, kitől, mint a világ legnagyobb gazemberétől rettegetek a rémitő igába hajtott alattvalói alig néhány katonájától kísérve Dongolába menekült, de nyomában vannak az angolok és remélhetőleg kézrekerítik ezt az állatias embert. Ezzel vége lett a vallási fanatizmus rettenetes uralmának, mely ezt a virágzásnak és fejlődésnek indult Szudánt tüzel-vassal elpusztította, lakosainak több mint felét kiirtotta. Járhatlanná, lakatlanná tette Afrikának ezt a vidékét, hol pedig a civilizáció már egészséges gyökeret kezdett verni a fekete emberek között.

Ekkor jött a fanatikus Mohamed Ahmed, az első máhdi, ki azt hitette el magáról a nép között, hogy ő az isten és proféta küldötte. Azért jöve pedig el, hogy az igazi mohamedán vallást visszaállítsa, a melyet a törökök és egyiptomiak megrontottak. De valóban hálás talajt talált itt Szudánban ez az ambíciózus mohamedán pap, mivel a szudániak elkeseredettsége ekkor már tetőfokra hágott az egyiptomiak, tehát a saját hitrokonai ellen, kik vérgig szarozták ezt a szudáni, különben jámbor és dolgos népet. A máhdinak tehát könnyű volt elhítenni, hogy ezek az egyiptomi zsaroló hivatalnokok, kik adóbehajtásokra jártak Szudánba, nem a proféta hivei, nem igazi mohamedánok, hanem az ördögök

küldöttei. A ki pedig meg tudja szabadítani a szudániakat az egyiptomiaktól, az csak az Isten küldötte lehet.

És a máhdinak csakugyan sikerült isteni küldetését elhítenni azon apróbb győzelmek által, a melyeket mindjárt első fellépésekor néhány katonájával aratott a vigyázatlan és kevésbé óvatos angol-egyiptomi csapatok felett. Ezt az 1885-ben, nemsokára Kartum bevétele után elhunyt Mohamed Ahmed máhdit igen eszes és éleslátású, de mindenek felett nagyravágyó embernek mondják, kik ismerték. Ez a Mohamed Ahmed az egyiptomiak rablógazdálkodását használta fel arra, hogy Szudánt elszakítva Egyiptomtól, a saját hatalmába kerítse. A vallási fanatizmus felkeltése csak kitűnő eszköz volt arra, hogy politikai céljait elérje. A szudáni nép valóssággal bálványozta megszabadítóját és innét van az önfeláldozó ragaszkodása a derviseknek a máhdihoz.

De míg az első máhdihoz rajongó lelkesedés csatolta a szudániakat, addig ez az Abdullah különben is álproféta, ki csak bitorolta a máhdi helytartóságát, már csak iszonyu kegyetlenség-gel tudta fentartani rémuralmát. A gyanus törzseket lemészárolta. Egész népes családokat kard élére hányatott. Kincszomja kirihathatlan volt. A kiről megtudta, hogy pénze van, az a halál fia volt. Iszonyu kegyetlenséggel csikarta ki a szerencsétlen emberekből, hogy kincsök hol van elrejtve. Az agyonkorbácsolás és felkoncsolás napirenden volt, falvakat, városokat, nagy vidékeket elpusztított. Heti járó földeken nem található ember most Szudánban, hol előbb szép falvak voltak, jómódu nép lakot. A győző angol hadsereg Kartum helyén is csak romokat talált és Szudán belsejébe való útjában bizonyára csak szétszórt embercsontokkal, városok és falvak romjaival fog találkozni, mert Abdullah kóborló farkasokká tette ezt a szudáni népet.

Vajha a győztes angol lobogó a polgárosodás, a civilizáció újból való visszatérését jelentené Szudánban. Méltó jutalma lenne annak a tiz esztendő harcznak, amelyet a máhdistá uralom megdöntése érdekében folytattak.

— **Bánffy báró és a szabadelvü-párt.** A miniszterelnök tegnap a szabadelvüpartban világosan kifejtette, miképen értelmezi az örendelkezési jogot. Teljes szabadság Magyarországnak minden irányban a 67. XII. t. cz. 68. §-ának keretén belül. Ezen értelmezés szerint a külön vámterület dogmája nem foglaltatik benne az említett §-ban s az a § abszolute nem zárja ki a vámközöségi állapot fentartását. Meg van tehát jelölve az irány és a határ is, a melyet a kormány a kiegyezés kérdésében szem előtt kíván tartani. A kormánynak ezzel a felfogásával teljes szolidaritást vallott a szabadelvüpart s erre, valamint a közvéleményre támaszkodva, a melynek óhajára joggal hivatkozott a miniszterelnök, — a kormány nyugodtan és a sikerben bizva tekinthet a kiegyezés parlamenti sorsa elé.

Országgyűlés.

Budapest, szeptember 6.

A Ház mai ülésére rendkívül nagy számban jelentek meg a képviselők. Körülbelül 1/1 óra lehetett már, a mikor Sziágyi elnök megnyitotta az ülést. Először a főrendiház új elnökének és alelnökének kinevezéséről szóló leiratot olvasták fel. Több elnöki előterjesztés után felolvasásra kerül Berzeviczy Albert levele is, a melyben jelenti, hogy alelnöki tiszteről lemond. Latkóczy Imre mandátumáról lemondván, az új választásról az elnökség intézkedett.

Felolvastatnak ezután az interpellációk és kérvények. Eötvös indítványát. Elnök a hétfői ülés napirendjére tűzi ki.

Elnök: következik a jövő ülések napirendjének meghatározása.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök indítványozza, hogy a Ház szerdán és csütörtökön ülést ne tartson, a pénteki ülésen pedig az alelnök választását ejtsék meg. Szombaton a kérvényeket tárgyalják. A hétfői ülést illetőleg már határozott a Ház.

Szentiványi Árpád kérdést intéz a miniszterelnökhöz, az Ausztriával való kiegyezés tárgyában.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök kijelenti, hogy Szentiványi kérdésére vonatkozó választ Kossuth Ferencz interpellációjára adandó feleletében adja meg.

Apponyi Albert gróf azt a kérelmet intézi a Házhoz, hogy napirend iránti intézkedését és a szavazást tartsa függőben és csak akkor határozzon, mikor a miniszterelnök válaszol Kossuth interpellációjára.

Polónyi Géza nem járul hozzá Apponyi indítványához, mert más napirendet, mint az önálló gazdasági berendezésre vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalását nem tartja megengedhetőnek.

A két állam parlamentje között nincsenek konkrét kiegyezési javaslatok, tehát elérkezett az önálló gazdasági berendezés végső terminusa. Adja meg a

miniszterelnök a felvilágosítást a napirend megállapítása előtt. Lehetetlenné fogja tenni minden más javaslat tárgyalását, mint az önálló vámtérületét.

A viharosan zajongó szélsőbal padjain Kossuth Ferencz szólalt fel.

Az első hatás az volt, hogy a pártja egyszerre elpárolgott a háta mögül. Justhékát nagyító üveggel se lehetett volna megtalálni. A hü Pichler szinte árván osztotta a helyeseket és a magára hagyott vezér szavának egyéb visszhangja nem is igen volt. Hosszan beszélt, haragudott is, de esend volt a teremben és elhagyottan tátongtak a szélsőbal padok.

A negyvennyolcasok csak akkor vonultak be, akkor telt meg a terem és akkor lett elevenség, mikor a miniszterelnök állt szólásra.

— Kijelentem, mondotta emelt hangon a miniszterelnök, hogy a tisztelt tulajdonos politikai meggyőződését ránk erőszakolni nem engedem. A mi programunk az Ausztriával való gazdasági kapcsolat fenntartása és mindaddig, míg ez a törvény értelmében lehetséges lesz, azt fenn is fogjuk tartani. A mit e tárgyban ígértem, azt meg is tartottam és miután épen nincs kizárva az, hogy a kiegyezés Ausztriával a törvényes uton létrejön, mindaddig, míg ez lehetetlenné nem válik, nem érzem kötelezve magamat más irányban részletes programot kifejteni. A felől nyugodt lehet a t. Ház, hogy a törvény értelmében és rendelkezései szerint fogok a nemzet érdekeinek szigorú megóvásáért eljárni. De pressziót gyakorolni fölöttünk nem engedek!

Perezekig tartó éljenzés és taps dörögött a miniszterelnök beszéde után. A baloldalt bántotta ez a viharos tetszés és „ellenzúgást” próbált úgy, hogy Szilágyi elnök kénytelen volt — a saját pártihíveitől kérni Kossuthnak egy kis — kihallgatást.

A negyvennyolcas vezér nem vette tudomásul a miniszterelnök válaszát. A többség igen.

Ezzel vége is lett az ülésnek.

Fordulat a Dreyfus-ügyben.

— Távirati tudósítások. —

Páris, szept. 6.

A Figaro szerint Saussier tábornok azért vonakodott a hadügyi tárczát elvállalni, mert annak idején mint Páris katonai főparancsnokának többször kellett végrehajtó közegként a Dreyfus-ügygel foglalkoznia és azért jobbnak látta, ha ebben az ügyben más teremt világosságot. A lapok kijelentik, hogy Zurlinden tábornok Faure elnök biztatására vállalta el a hadügyi tárczát. A lapok többsége szerkesztését kíván az országnak Zurlinden emez elhatározásához, díszérettel említi, hogy Zurlinden a mostani nehéz és veszélyes helyzetben nem habozott a kényelmes párisi kormányzói állást a hadügyi tárczával fölcserélni és ama véleményét fejezi ki, hogy egy katona meghívása a hadügyministerségre biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a hadsereg hagyományos becsülete nem fog esorbát szenvedni. Ezzel szemben szigoruan elítéli a lapok Cavaignac ügytelenségét, logikátlanságát és következetlenségét.

Az Echo de Páris azt hiszi, hogy a kormánynak néhány napra lesz szüksége, míg a Dreyfus pör újrafelvételének kérdésében határozhat. A lapok kifejtik egyékként, hogy az újrafelvétel, ha a tegnapi minisztertanácsban nem hoztak is erre nézve hivatalos határozatot, mégis bizonyos már és úgy lehet a dolgot tekinteni, mintha a megfelelő eljárás már meg is lett volna indítva.

A Journal kijelenti, hogy a Dreyfus család jogi tanácsadói követelni fogják az eljárás nyilvánosságát, hogy minden kételyt eloszlassanak Dreyfus ártatlanságára nézve. A védelem előtt ismeretes, hogy a Dreyfus-ügyre vonatkozó iratok között szuveréneknek és külföldi hatalmak diplomáciai képviselőinek levelei is vannak, de nem hisz ezek valódiságában és követelni fogja ennek bizonyítását. Egyébként el van szánva, hogy kizárólag törvényes eszközökhöz nyul.

A Matin azt mondja, hogy Picquart tegnap kérvényt írt alá, amelyben ideiglenes szabadlábra helyezését kéri.

Sz. Prielle Kornélia Debreczenben.

— Látogatás a művésznőnél. —

Most, mikor a Csokonai-Kör azon buzgólkodik, hogy a debreczeni színészet történetére vonatkozó emlékeket gyűjtsön, a magyar színészetnek egy oszlopos tagja, a kinek tehetsége évtizedeken át mint csillag ragyogott honi művészetünk egén: Sz. Prielle Kornélia itt van Debreczenben.

— Olyan fa vagyok, — ugymond, — melynek leszedték gyümölcsét, alig maradt egy-két zöld levél; mielőtt nyugalomra visznek, látni akartam ezt a várost, a melyhez annyi drága emlék fűz, mint Budapesten kívül egy városhoz sem és látni és ölelni akartam ifjuságom felejtethetetlen barátját, Foltényiné Száky Mária.

Déliabos sikság büszke szép városa, te vagy az a boldog város, ahova visszavágyik, aki egyszer talaid között élt, akkor is, ha talan nehéz csalódás itt az élete, avagy ha csupa örömről és diadalról regél az emlékezés. Visszaint a messzeségből hangos szavu harangod, a nagytemplomod két büszke tornya, mert nem lehet innen örökre elmenni, mint a hogy nem lehet elszakadni a jó anya kebléről.

Emlékeket keresünk.

Kinek lehetnek értékesebb emlékei, mint a régi Debreczen ünnepektől Kornéliájának?

Ő róla írunk, mostani debreczeni időzéséről és arról, amit az emlékeiről mondott.

*

Sz. Prielle Kornélia, Máramaros-Szigetről érkezett tegnap délben. Tíz napig időzött a nagy művésznő a szülővárosában, hol rokona, Szabó Aurél vendége volt. A művésznő az „Arany Biká”-ba

TÁRCZA.

Asszony eskü.

Irta: Zévé.

Ha az ezred parancsban azt olvastuk volna, hogy el van rendelve az általános mozgósítás, ez a hír nem okozott volna olyan meglepetést és csodálatot, mint az, hogy az új főhadnagy, aki csak két hete érkezett a városba rendesen eljár a hajnali misékre és ott olyan ajtatosan imádkozik, akár csak a vén asszonyok.

Hát lehetséges, hogy egy ember így megváltozik; egy felső magyarországi ezredből került hozzánk, de már előre el volt terjedve e híre, hogy mikor asszonyokról van szó akkor nem ismer lehetlenséget, a legmerészebb kalandoktól sem riad vissza, sőt egyszer megette azt, hogy papnak öltözve szöktette meg egy kanonoknak az özvegy unoka hűgát.

És most tessék elképzelni, mi várnak egy kalandszomjas Don Juan, aki némi élénkséget hoz az egyhangú kis városi életbe, kilátásokat párbajsegédi tisztségekre, amikor az embernek százfélé a kalma van a titokzatosság leple alatt érdekessé tenni magát és e helyett időjön egy tiszt ruhába öltözött barát, a ki misékre és vécsernyékre jár, szép asszonyok helyett, a beteg katonáit látogatja meg a kórházban és imakönyveket visz nekik.

Hát nem abszurdum ez?

Persze ez az egész história boszantó dolog volt, de hát elvégre azt a jogát senkinek sem lehet elvenni, hogy ha teheti ne a saját izlése szerint rendezze be az életmódját, ebben az esetben pláne csak Fűrész Ferkónak a főhadnagy kutya mosójának lehettek volna alapos kifogásai, mert különben kurta vas terhe alatt meg volt neki parancsolva, hogy a gazdáját minden reggel 3 órakor keltse fel, nehogy elkéssék a templomból.

Időjártaival azután már egészen megszoktuk hogy mikor a vendéglői óra 9-et mutat, akkor Zalathnay főhadnagy, fölköti a kardját, fizet és távozik.

Tavasszal egy harmadrangu szintársulat érkezett a városunkba, afféle kis trupp, mely városról városra jár mindenhol kihuzva egy pár hetet. A női tagok nagyobb része kiérdemesült duennak, kik nem is anyai hanem nagyanyai szerepekre volnának csak hivatva. Ezekkel szemben azután végtelen kellemes ellentét képezett a drámai primadonna, aki teljes jogú általános feltűnést keltett fiatalásával és szépségével, aminek legnagyobb bizonyítéka, hogy Felsenstein kapitány, ez a vén katona, akár hiszik, akár nem, de komolyan beleszeretett.

Felsenstein megkezdte az ostromot, de a látszólag könnyen bevehető vár erősen tartotta magát, a támadásokat visszaverte, a cseleket meghiusította és a kapitány két hét múlva annyira vitte, hogy nagy könyörgés árán egy arczképet

kapott tőle. A kudarc még jobban élesztette a lappangó tüzet és legnagyobb bámulatra egy este kijelentette, ha másképp nem megy, ő elveszi azt a nőt.

Persze a többiek igyekeztek bebeszélni, sokféle indokolással, melyek között világos észléások voltak. Thália papnőinek nem egészen kifogástalan etkölcseire.

A kapitány dühösen vette ki a mindig nála volt arczképet. Még ezt a nőt gyanúsítják, néztek ezt a büszke homlokot, ezeket a tiszta szemeket, lehet-e ezekről rosszat gondolni s kézzel-kézzel adta az arczképet. Zalathnaynak is kezébe került, ki azt megnézve majd elpirult, majd elsápadt, de azért nyugodt s e szavakkal adta vissza: kapitány ur! én Zalathnay főhadnagy azt mondom neked hogy te nem fogod ezt a nőt elvenni.

Felsenstein sápadtan kelt fel székéről és nyugodtan, de nem minden gúny nélkül kérdé: és miért nem, ha szabad tudnom főhadnagy ur?

Mert... mert... az a nő nem neked való és hogy nőknél a látszatra mennyire nem lehet adni, egy történetet fogok elbeszélni, melynek részese voltam.

A kíváncsiság mindnyájunkon erőtt vett és Zalathnay látva hogy kilenc óra még messze van, cigarettára gyújtott és így kezdte:

— Mintegy két évvel ezelőtt megismerkedtem egy volt iskolatársammal, kinek gyönyörű szép felesége volt és én

szállt, honnan egyenesen fölkereste *Foltényi* bácsit, kinek felesége, született *Szákfy* Amália urnő, leánykori barátnője.

A művésznő szeretreméltó nyájassággal fogadott. — Sokat czélt a korára, de arca, melyből lelkének örök vidorsága sugárzik ki; modora, mely utánzóhatatlanul kedves s egész lénye arra a csillagra emlékeztet, melynek ragyogását nem tudja elhomályosítani az idő.

Ma is lebilincsel kedvességével, melynek természetessége úgy hatott rám, mint a sivatagban járóra, mikor végre oázis előtt találja magát. De csak rövid ideig illik maradni. Tizenegy esztendeje, hogy nem beszélt barátnőjével, nem rabolhatom el az idejét. A rövid idő alatt mit is kérdezzek először, hiszen annyit szeretnék megtudni, amit már régi vágyam megirni.

Főlemlítettem először is a színészeti kiállítását és azon nézetem fejeztem ki, hogy a nagy művésznőnek sok olyan emléke lehet, mely a debreczeni színészet multjával kapcsolatos.

— Ön történeti adatokat keres nálam. Igaza van, a történeté vagyok, a mióta leültettek. (Igy nevezi a Nemzeti színházban való örökös tagságot).

Majd az emlékeiről beszélt.

— Az emlékek közül, melyek értéket képviselnek, leányom birtokában vannak; a művészeti emlékeket — ezek között sok naiv dolog van, mert mi régi ragaszkodunk a naiv dolgokhoz, — Máramaros-Szigeten lakó *Szabó* Aurél rokonomnál helyeztem el. Ez emlékeket csak akkor szabad a nyilvánosság előtt ismertertetni, amikor már az üvegharangot megkongatják a fejem fölött.

Majd dicsérte Debreczent, hogy mennyire fejlődött.

— Fáj nekem, hogy az ötven éves jubileumom alkalmából nem hívtak meg

Debreczenbe. És ön mégis arról beszél, hogy nem felejtettek el itt. Hiszen már a harmadik nemzedékkel élek együtt.

Azt feleltem, hogy Debreczenben, éppen, mint az országban mindenütt, méltányolják a művészetét és a debreczeniek hivalkodással említik föl, hogy művészetének szárnyait itt bontogatta és a debreczeni színpad adta őt az ország első színpadának. Nem a debreczeni közönségnek, hanem az akkori igazgatónak róható föl, hogy a nagy művésznőt nem hívta meg az ötvenéves jubileuma alkalmából.

— Pedig Pestet kivéve, Debreczenhez fűzött a legtöbb emlék. De a mostani színigazgatók tulnyomóan üzletemberek.

Ezután a művésznő a következő érdekes történetkét beszélt el.

— Régen, amikor ön még a világon sem volt, kinéztem a Bika ablakán és *Bethlen Mikó Róza* grófnő, ki akkoriban Debreczenben időzött, felszólt az utcáról:

— Két debreczeni asszony haladt el itt. Bz egyik ezt mondta a másiknak:

— Nézd csak a mi *Kornéliánkat*.

A grófnő indignálódva tiltakozott ez ellen: *Kegyed* nem debreczeniek, hanem a kolozsváriak *Kornéliája* és csak nekünk van jogunk azt mondani:

— A mi *Kornéliánk*.

Nemsokára meglátogattam a grófnőt és ezerúzával papiroson kiszámítottam, hogy többször játszottam Debreczenben, mint *Kolozsvárott*.

— Hát bizony édes grófné, egyezünk meg abban, hadd legyek én a debreczenieknek és a kolozsváriaknak is *Kornéliája*.

— Az a gondolat járt a fejemben, — folytatta melancholikusán a művésznő, — hogy Debreczen nélkül én nem élhetek

és az öregség napjaira ide kell nekem hazajönnöm. Most pedig az a gondolat foglalkoztat, hogy nyugalomra odavigyem majd a szülővárosomba, *Máramaros-Szigetre*.

— Soká lesz még az, — feleltem.

Főlemlítettem, hogy jó színen van.

— Hasztalan, az idő eljárt s vágytam látni az én kedves *Amáliámat*, mert az ilyen korban már...

Valószínűleg az elmulásra gondolt, mégis mosoly fakadt az ajkán. Talán csak olyan önkéntelen mosoly, amely nekem mégis azt juttatta eszembe, hogy *Sz. Prielle Kornéliának* az alakja ugyis örökre élni fog a magyar közönség emlékezetében.

— Olyan fa vagyok én, melynek leszédtek a gyümölcsét; egy kevés zöld levél még maradt rajta; innen-onnan az is lehull...

— A dicsőség babérlevelei hervadhatatlanok.

Ma délben utazott el a művésznő. Könyvek között bucsuzott el régi barátnőjétől.

— 1844-ben csókoltuk meg egymást először. Ma 1898 van. Istenem, hogy eljárt az idő. Most, hogy veled voltam, annyi mindenre visszaemlékeztem édes *Amáliám*. Megifjodtam...

— Megifjodtunk, — szólt — mosolyogva *Foltényiné*.

Hátul szomorúan hangzott mementóként az ősz *Foltényi* bácsi hangja.

— Megifjodtatok lelkeim. Köszönöm alásan. De én hetvennyolcz éves vagyok. (A feleségéhez fordult.) Hetvennyolczéves, érted anyjuk.

Sz. Prielle Kornélia mosolyogva fenyegette az ujjával:

— Maga kegyetlen.

Ujlaki Antal.

a régi ismeretség révén járatos lévén a házhoz, minden lelkiismereti furdalás nélkül udvaroltam az asszonynak és mondhatom nem eredmény nélkül. Bensőbb viszonyunk már két hetes volt, midőn beállt a katasztrófa. a férj meglepett bennünket. Képzelték mily érzelmet táplált ez az ember irányunkban, a midőn engem bizalmasan együtt talált a feleségével. En egy gascognei nemes hidegvérével hazudtam és tagadtam, de mindennek dacára kijelenttem, hogy rendelkezésére állok.

Mint egy örült járkált a szobában folyvást az asszonyt nézve, ki büszkén felemelt fővel állt az asztalnál, mintha mondaná, ha bűnösnek hiszed, itt vagyok, ölj meg. Azt nem tette, de oda ugrott hozzá és megszorította a kezét, beszélj... beszélj... mi történt itt, nem látod, hogy ég az agyam, közel vagyok az örüléshez, beszélj, az Istenre kérlek.

— *Alfréd*, esküszöm, hogy ártatlan vagyok.

Kissé megkönnyebbült erre a kijelentésre, oh oh mondd még egyszer, csillapítsd le háborgó szívedet, de nem, nem, lehetséges volna ez? Ismét kételyek támadtak benne. Nézd, ott van a feszület, mely a *Megváltót* ábrázolja, esküdj meg arra, hogy ártatlan vagy és én hiszek neked.

En lélegzetemet visszafojtva vártam a történendőket, lesz e ereje annak az asszonynak ehhez az eskühöz s gondoltam magamban: ha most azt mondaná, nem,

nem esküszöm meg, bűnös vagyok, vétkeztem, mert szeretem azt az embert — és férje elől hozzám menekülne, én elvinném. De az asszony nem habozott, hanem kezébe véve a feszületet, nyugodt és tiszta hangon, remegés nélkül mondá: *Esküszöm a Megváltóra*, mindenre, a mi szent előtem, hogy a hitvesi hűséget nem szegtem meg.

Látva ezt a jelenetet, azt hittem elhagy józan eszem, hát erre is képes a teremtés remeke: a nő; és láttatok volna, mint huzódott bocsánatot kérő férje mellé, ki boldogan ölelte keblére. Ettől a percztől meggyűlöltem az asszonyokat és valóságos ember lettem; hisz annak a hamis eskünek, melyet jóvá kell tenni, én is némileg oka voltam.

És most, kedves kapitány ur, azt hiszem, a hallottak után nem lesz kedved egy előttem ismeretlen erkölcsű nőt feleségül venni. *Felsenstein* úgy mint az egész társaság, meg volt hatva, de azért határozottan válaszolta: En amit tenni akarok, jól meggondolom előbb és így nem fogom tervemet megváltoztatni. Az óra kilenczet ütött. *Zalathnay* mint rendesen, ezuttal is távozott, de mielőtt elment, odaszólt *Felsensteinnek*: nem tudom még mit fog tenni de a mily igaz, hogy *Zalathnay* a nevem, olyan igaz, hogy te azt a nőt nem fogod feleségül venni.

Zalathnay már valahol az utcasarakon járt, de azért még mindnyájan szólanul bámultak és egyik a másikra nézve várta a feleletet arra a kérdésre, mi üt-

hetett ebbe az emberbe, hogy így egyszerre közlékeny lett a multtól, holott ezig még csak czélzásokat sem tett, hogy tulajdonképen miért lett az azelőtti világfi egy valóságos remete.

Másnap hajnalban *Fürész Ferkó* verte fel legédesebb álmából a kapitányt, ki álmos szemekkel rivált rá, hát te mi az ördögöt akarsz ilyenkor?

— Kapitány ur jelentem alásan, a főhadnagy ur meghalt. — Ez a hír egyszerre kiverte fejéből az álmot. Pillanat alatt felöltözött és a másik perczben már *Zalathnay* szobájában volt, ki halva feködt ágyában és csak a jobb halántékán levő lyuk mutatta, hogy ott ment be a halált okozó golyó. Az asztalon egy nevére ezimezett levél volt, a következő tartalommal:

„Kedves kapitány!

Egy gentleman semmi körülmények között nem árulja el egy nő titkát, én pedig kényszerítve látom magam ezt megtenni a te érdekedben, az életnek úgy sines rám nézve értéke, hát valami nagy áldozatot sem hozok veled és legalább mentlek téged. Tedd meg tehát, hogy az asszony, akit az este említettem és a te választottad... egy személy, megismertem az arczképről...“

A kapitány, ki agglegény maradt, pompás siremléket készített megmentőjének, melybe csak ez a három szó volt vésvé:

Cherchez la Femme.

Egyházkerületi egyházi értekezéslet.

Debreczen, szeptember 7.

Az istentisztelet.

A tiszántuli ev. ref. egyház kerület egyházi értekezlete a mai napon folyt le a kollegium disztermében. Mielőtt azonban a tulajdonképeni tanácskozást megkezdték volna, reggel kilenc órakor a nagytemplomba gyűltek össze az értekezéslet egyházi és világi tagjai, hogy isten segítségül hívásával kezdjék el Istennek tetsző munkájukat.

A tágas templom valamennyi középső padjának első három sorát, az értekezéslet tagjai részére tartotta fenn az egyházi hivatal, a többi padokat pedig zsufolásig megtöltötte a városi közönség. Az értekezéslet tagjai egy csoportban érkeztek a templomba Kiss Áron püspök és gr. Degenfeld József főgondnok elnökök vezetésével s elfoglalták helyeiket. Az esperesek az urasztala körül levő székeket foglalták el, a papi székeken egy felől Kiss Áron püspök és az istentisztelet szónoka dr. Erdős József teol. tanár, másfelől a debreczeni ev. ref. egyház lelkeszei foglalták el.

Az istentisztelet a „Jövel Szent Lélek Ur Isten!” éneklése után a LXXXIX. zsolt. 1. 3. 4. verseinek elneklésével kezdődött Nagy András debreczeni kántor orgonakísérete mellett, melynek végeztével a szószékre lépett dr. Erdős József debreczeni teol. tanár és Pét. I. lev. II. r. 9. v. alapján gyönyörű beszédet tartott a keresztyéni méltóságot legihivebben visszatükröző királyi papságról, melynek végén lelkesen aposztrófálta az összegyűlt lelkészeket, hogy legyenek Krisztus követésében méltó utódai a hitvalló magyar lelkészeknek s a többi mártiroknak. A remek szónoki mű mély hatást tett a összegyűlt közönségre.

Mikor pedig dr. Erdős a szószékről lelépett, a nagyszámban összegyűlt közönség emelkedett lélekkel a 179. dics. 10. v. hangjai mellett oszlott szét.

A közgyűlés.

Az értekezéslet tagjai az istentisztelet végeztével a kollegium disztermébe gyűltek össze, a hol fél 11 órakor foglalták el helyüket a zöld asztal mellett: Kiss Áron püspök és gróf Degenfeld József főgondnok elnökök, Balogh Ferenc hittanár és Simonffy Imre kir. tan. debreczeni főgondnok alelnökök, dr. Erdős József és dr. Bartha Béla jegyzők.

Jelen voltak:

Kiss Áron püspök, Degenfeld József gr. főgondnok, György Endre, Simonffy Imre, Damahidy István, Dóczy Imre, Osváth Ferenc, Lengyel Imre, Márk Endre, Komlóssy Arthur, Oláh Károly, Roncsik Lajos, Szabó János, Széll Kálmán, Sikó Endre, Segesváry József, Görömbey Péter esperesek, Kiss Albert, Némethy Lajos, Dicsőfi József, Mitrovics Gyula, Soltész János, Szele György, Gulyás Lajos, Erős Lajos stb.

Kiss Áron püspök hosszabb beszéddel nyitotta meg a gyűlést, a tagok élénk eljenzése között jelentvén ki, hogy elfogadja az elnökséget, mert egyházát minden irányban szolgálni kívánja míg csak ereje bírja. Hangsúlyozta beszéde további folyamán az értekezéslet szükségét, fejtegette annak eszközeit és hatását.

Az elnöki megnyitó elhangzása után gróf Degenfeld József vette át a gyűlés vezetését s felhívta Soltész Jánost, hogy terjessze elő a nagybányai egyházmege indítványát az egyházi fegyelem gyakorlásáról, melyet Dombodi lelkész adott elő.

Az előadás az egyházi fegyelem gyakorlására több módszert ajánl, melyeket

részletesen indokol s hangsúlyozza, hogy alapelvei a ker. szeretet és a javítás.

Az előadáshoz többen szóltak, köztük Márk Ferenc, ki szigorubb elveket kívánt az egyházi fegyelemben alkalmazni s azért indítványozza, hogy a javaslatot adják ki egy albizottságnak, avagy valamelyik szakosztálynak.

Erős Lajos általános szempontból Márk Ferenc szavaihoz csatlakozik s aztán részletesen foglalkozik a javaslat pontjaival, melyeket jelen alakjukban el nem fogadhat, mert ő nem tudná megmondani vajjon a reformáció kezdetén volt idők voltak-e rosszabbak, vagy a maiak, azért olyan szorú egyházfegyelmet kíván alkalmazni, mely még az exkommunikációig is elmegy.

Dicsőfi József az egyházi fegyelmet szintén szükségesnek tartja, de nem mehet el odáig, hogy még az exkommunikációt is szükségesnek tartaná, ezt tehát a kiküldendő bizottságnak figyelmébe ajánlja.

Ferenczy Gyula szintén Márk Ferenc nézete ellen szól, mert nem tartja az egyház szerepét egynek a büntető bíróságéval, hanem vigyük át a közéletbe ezt a tudatot, hogy nem olyan könnyű dolog magyar reformátusnak hinni, hogy arra elég volna a megkeresztelés, hanem ennek kötelezettségei is vannak. Ami a praktikumot illeti, hangsúlyozza, hogy mivel az értekezéslet mindenre kötelezi határozatot ugysem hozhat, ezért nem tartaná helyesnek a tárgy felett való döntésnek más gyűlésre való halasztását, hanem indítványozza, mondja ki az értekezéslet, hogy az egyházi fegyelem gyakorlását az eddigieknél hatályosabban az előadó indítványa szellemében szükségesnek tartja s a munkálatot a tagoknak figyelmébe ajánlja s az egyházkerületet a fegyelmi szabályok alkotására kérje fel.

Zsimond Sándor hangsúlyozza, hogy az egyházkerületi közgyűlés e szabályrendelet elkészítésére már fel van hívva, azért tehát a Ferenczy javaslatát ennek a résznek mellőzésével kéri elfogadni.

Zoványi Jenő úgy látja, hogy az egyházi törvény készítői gondoltak az egyházi fegyelem gyakorlására, de végrehajtására nem gondoltak, ezért ő a bizottsághoz küldést szükségesnek tartja.

Ezután szóltak még Görömbey Péter, Tabajdy Lajos, mire szavazás után a többség bizottságnak adta ki az ügyet, melynek elnökévé Zsimond Sándor egyházkerületi főjegyzőt, tagjait György Endrét, Márk Ferenczet, Erős Lajost, dr. Erdős Józsefet, Csergedy Károlyt, Kiss Albertet, Tabajdy Lajost, Thaly Kálmánt, dr. Kovács Sándort választották meg.

Ekkor az elnök a gyűlést felfüggesztette. Az újra megnyitás után történetekről holnapi lapunkban adunk tudósítást.

Az egyházi adózás reformjára vonatkozó munkálatot a jövő gyűlésre halasztották.

A debreczeni színészet multjából.

— szeptember 7.

Azon alkalomból, hogy a Csokonai-kör a debreczeni színészet százéves évfordulóját megünnepelni készül, színésztünk multjából szívesen fogadunk minden adatot.

Régi ujságok elsárgult lapjain tömredék érdekes közlemény foglaltatik a debreczeni színészetre vonatkozólag. A régi lapokban böngészgetve most a következő két érdekes közleményt hozzuk, mindkettő azon időből való, mikor még a mostani színház építésének ügye vajudó kérdés volt.

A Vasárnapi Ujság 1858. évi évfolyamából való a két közlemény. Az első közlemény a következő czímmel jelent meg:

Takarékpénztár, gőzmalom, színház s még valami. Ezuttal a színház érdekel bennünket a V. U. idézett száma a következő debreczeni színházi hírt közli:

„Hát színházunk reményteljes ügye hogyan van? — Reméljük, hisszük is, hogy jó kezekbe tette le azt az ideiglenes színházra alakult társulat; — mennyit birt ezideig erőlyességét annyiszor bizonyított polgármesterünk e tárgyban ott, hol szükség — kieszközölni, még nem tudjuk. Nem kételkedünk, hogy a kellő lépéseket megtette; — annyit tudunk csak, hogy azon küldöttség, mely a kinézetben levő különféle helyiségek indokolt választása, netalán kisajátítandó telkek árai kipuhatólása a combinatio végett f. év január végével megbizva lón, eljárását még meg nem kezdette; nem lehetne-e másokat bizni meg, kik e kis fáradságot nem sajnállanák, akarnák s reá is érnek? Nehányan egy nyári fedett szinkört akarnak építtetni elhordható anyagokból, szinte félek már, hogy valaki a Renc lovardájával valahonnan ismét megkínál bennünket; no de jó lenne ama nyári szinkör is, de azt a másikat szeretnénk sokan, ha elevebben lehetne egy kissé mozgatni.”

Ugyancsak a V. U. 1858. évi június 6. iki számában színházunkra vonatkozó következő érdekes értesítést találjuk:

Debreczen, május 28. Az állandó színház építése legfelsőbb helyen megengedett. A minapi értekezésleten Ybl építész is jelen volt, s akkor oly forma határozatot hozott, hogy a színház a czepléd-uteza közepén különállólólag épüljön; — többen mondták, hogy e hely távol van a központtól, egy szép egyenes utczát vágna ketté, s zárna be, de erre azon nyomós argumentum adatott válaszul, hogy egy garasba sem kerül; — igen de nem is jövedelmez. Reménylik, hogy a casinó is odamegy; én nem hiszem; legfeljebb egy kis sör, vagy boresarnok s kis dohány-trafficra lehet biz ott kilátás. Ott van a főuteza, melyet piacznak nevezett el a debreczeni ember; megtér ott egy színház, hol legszélesebb az uteza s azt igazán piaczezá alakitná s szintén nem kerülne semmibe, lehetne alá sok szép boltot — jövedelmezőt — építeni; ha ez nem tetszik, ott van a Komáromy-ház, szintén a városé, nagy telkén egy kert is megfér, oldalépületekkel s közel van a közephez. Nem akarok rossz próféta lenni, de azt hiszem, hogy a Kosuth-utezai helyre tervezendő városi színházra, különösen vidékről, nem sok részvényre számolhatunk, míg ha jó hely választatik, özönlenni fog.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8-12 és d. u. 2-5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattára feleknek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Ötthon“-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10-12. Többi napokon d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig.

Famunkatanítás. A közügyesítő egyesület főreáliskola műhelyében d. u. 2-4 óráig Kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11-12 óráig.

A debreczeni kir. járáshíróság szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

— **Prielle Kornélia Debreczenben.** Szerdahelyiné **Prielle Kornélia**, a legnagyobb magyar színművésznők egyike M.-Szigetről tegnap délben debreczeni ismerősei, a Foltényi pár, özv. Révész Bálintné látogatására városunkba érkezett s ma délben utazik tovább Budapestre. A művésznő, ki viruló egészségben van, a Bika fogadó 13. számú szobájában szállott meg. Tegnap **Komlóssy Arthur** városi főjegyző tisztelgett nála.

— **Számonkérőszék a megyénél.** Hajdúvármegye főispánja, gr. Dégenfeld József elnöklete alatt tegnap számonkérőszék volt. A számonkérőszék meglepéssel konstataulta a hivatalok helyes kezelését és a kevés restancziát.

— **Érdekes esküvő.** Révész Lajos a nagyváradi róm. kath. szeminárium volt vice-rektora kilépvén a papirendből, nőül vette Nagy Ignác pénzügyi számtanácsos bájos leányát. Az esküvőt szombaton délután tartották meg a nagyváradi olaszii ev. ref. templomban. Révész Lajos jelenleg a debreczeni ev. ref. főgimnáziumban helyettes tanár.

— **Orvosi körökből.** Szöllősi Béla dr. Hársfalváról, hol mint fürdő orvos működött, — hazaérkezett s megkezdette orvosi működését.

— **Változások a rendőrségnél.** A rendőrségnél dr. **Boldisár Kálmán** kapitánynya történt kinevezésével változások állnak be. A III. kerületi rendőrség vezetője, dr. **Boldisár Kálmán** e hó 10-én foglalja el hivatalát. Az ő helyét, az iparügyosztály vezetését **Szentszék Ferenc** rendőrfogalmazó veszi át. A IV. kerület ezáltal egy rendőrfogalmazói állással üresedett meg, melyet az ujonnan kinevezett h. rendőrfogalmazóval, **Dezső Lászlóval** töltenek be. A változások már e hó 10-én megtörténtek.

— **Szabolcska Mihály — temesvári reform. lelkész.** Mint értesülünk, a temesvári ev. reform. egyházközségben mozgalom indult meg az iránt, hogy a Futó Zoltánnak Szentésre történt megválasztása folytán üresedésbe jövő lelkészi állásra **Szabolcska Mihályt**, az ismert jeles költőt, a debreczeni főiskola egykori poéta diákját hívják meg. A mozgalom már oly erős hullámokat vert, hogy Szabolcska egyhangú megválasztása biztosra vehető. Temesvár magyarsága lelkes örömmel üdvözlölné körében Szabolcskát, a ki bizonyára kellemes otthont talál városunkban, Csiky Gergely, Berezik Árpád, Kiss József és Degré Alajos ezen egykori patriájában.

— **Az adózók figyelmébe.** Debreczen sz. kir. város adózó lakossága értesítettik, hogy a városi házipénztár 1899. évi költségeloirányzata az 1886. XXI. t.-cz. 17. § a értelmében a városi számvévi hivatalban f. évi szeptember hó 7 ik napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére kitétetett; ahol is az a hivatalos órák alatt betekinthető. Az ezen költségvetés ellen netalán felmerülhető észrevételek ugyancsak az 1886. XXI. t.-cz. 17. §-a szerint a f. évi

szeptember havi rendes közgyűlést 5 nappal megelőzőleg a városi tanáshoz adhatók be. Debreczenben, 1898. szeptember hó 5-én. — A város tanácsa.

— **Gyimesi vadvirág.** Iparos ifjakból alakult műkedvelő társaság nagyban készül Géczy Gyimesi vadvirágjának előadására. Az előadást vasárnap 11-én tartják meg a „Margit“ fürdő disztermében. Az eddigi előkészületekből ítélve az előadás erkölcsi sikere már eleve biztosítva van. A zeneszámokat **Hora Károly** az iparos ifjak dalkörének karnagya tanítja be; a zenét **Kiss Gyula** zenekara szolgáltatja. Helyárák a következők: első hely 1 frt, 2 ik hely 80 kr; 3-ik hely 60 kr, 4-ik hely 40 kr; állóhely 20 kr. Az előadásra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A Közügyesítő Egyesület.** Slójd-műhelyében (Szt. Anna utca; bejelentési hivatal épülete) a tanítás szeptember 14. veszi kezdetét. A tanítók három csoportba osztatnak u. m. famunka, agyagmintázás és kartonage csoportjába. A famunkát **Vásárhelyi József** ev. ref. tanító az agyagmintázást **Tóth András** szobrász, a karton munkát **Simon István** ev. ref. tanító tanítja. Beiratkozhatik bármely tanintézet növendéke szerdán és szombaton d. u. a tanműhelyben, vagy **Szántó Győző** igazgató urnál a kefégyárban Tandij egy hónapra 30 kr.

— **Zár alá helyezett község.** A t.-füredi járás főszolgabírója ma átiratban értesítette a főkapitányságot, hogy Sarud községet a kiűtött sertésvész miatt zár alá helyezték.

— **Háromszázötvenezer forint egy ujságért.** A lepedő nagyságu Egyetértés szeptember elsejével gazdát cserélt. Kiadótulajdonosa **Csávolszky Lajos** orsz. képviselő és a csegei 4690 holdas Csereres pusztá birtokosa, — mint beszélük eladta 350,000 frt. az „Egyetértés“ Hirlapkiadó, Irodalmi és Nyomda-Társaságnak. Csávolszky állítólag 150,000 frtot részvényekben, 200,000 frtot pedig készpénzben kapott, — ezenkívül továbbra is ő maradt a lap felelős szerkesztője, — főmunkatársa pedig **Kossuth Ferencz**. Csávolszky már egyszer — néhány évvel ezelőtt jó pénzért eladta az Egyetértést, de később visszavásárolta.

— **Leégett közraktár.** Nyiregyházáról írja tudósítónk, hogy tegnap az állomás mellett épített közraktár kigyulladt s leégett. A tűz keletkezésekor nagy szél volt s a mentés nagy erőfeszítéssel járt. Majd nem az összes épületek leégték a beraktározott terményekkel együtt.

— **Hova lett a pénz?** Ezen tőpreng most **Molnár Albert** szentgyörgytanyai dődohányos. A lóvásárban tegnap eladott egy lovat 35 rintért, a pénzt zsebkezdőjébe tette s hazafelé indult. Utközben eszébe jutott, hogy ő tartozik Kupferstein koresmárosnak 19 krajczárjával. Bement a koresmába, kifizette tartozását, de nem ivott semmit s félóraig beszélgetett a koresmárossal s leányával, ki mellette ült. Mikor eltávozott, az uton észreveszi, hogy pénze hiányzik. Visszatért de a pénz csak nem került elő. Jelentést tett a rendőrségnek, mely nyomozza, hova lett hát a 35 forint.

— **Megszökött tanonc.** Keresztes Imre tanonc gazdájától H. Böszörményből megszökött. A rendőrség tegnap a főtéren csavargásban találta. Hazatoloncolják Böszörménybe.

— **Mór.** Nem a szoros értelemben vett mórról van szó, azaz nem az arabokról — róluk nem is beszélhetünk, mert a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul — sem pedig ama mórról nem folyik a beszéd, a ki miután megtette kötelességét, távozzon, hanem igenis ama

szegény szatócs-legényről szól ez a busztória, a ki egy Kassa melletti falucsakában szolgálta a kereskedelem érdekeit — en detailé, és a kit a nép nyelve egyszerűen „Mór“nak szólított. Egyébként ez a szokásos szerelmi történet, Mór addig mérte a gyolcsot és sokféle szép ruhakelméket a falusi lányoknak, míg egybe — egy gazdag parasztgazda lányába — igen beleszeretett. A dolognak házasság lett volna a vége, ha Mór véletlenül nem más hiten van, mint a leányzó. Így azonban a lány nem akart hajlani a szavára. Váltig erősítette a szegény Mór, hogy a a polgári házasság igen okos dolog, szavának nem lőn semmi eredménye. Így a szegény Mór drámai helyzetbe jutott. Választania kellett ősei vallás és szerelme között. Minthogy pedig nem bírta magát semmiképen elhatározni, beletett a vízbe egy csomó gyufaszálat és mikor kellően feloldódott a mérgező anyag, Mór megitta a mérget. Azonban nem volt elég erős az oldat és így a gyorsan érkezett orvosi segély megmentette Mór a haláltól, a ki immár azt bizonyítja, hogy nem jó sem a gyufával, sem a szerelemmel játszani.

— **Utolsó rózsák.** Őszi idő van; de nem szomorú, nem kietler. Mosolygó kék ég, pirosuló sárguló levelek, sőt itt ott egy-egy nyiló rózsaszál is integet felénk, a mely oly édes, erős illatot lehel, hogy szinte elbódítja az embert. Olyan ez, mint a haldoklóknak utolsó mosolya, a ki ezzel akarja megkönynyítani azok bucsuját, a kiket szeret. Az utolsó virágok gyakran a legszebbek, az utolsó szerelem is sokszor a legerősebb.

A virág alszik, álmodik, újra nyílik; a természetben minden ismétlődik, minden. Egy rózsza helyett száz más fakad, ha jön a tavasz; mindazt, a mit az anyaföld ad, ha az örök törvény el is raholja tőlünk egyidőre, vlszszaadja újból, még szebben, még gazdagabban.

De hol létezik az az erő, hatalom, a mely képes volna a szívnek legszebb virágát, legszebb ábrándját ha a sors azt durva kiméletlen kézzel összezsuzta, mely képes a szerelmet visszaadni. Igen, ha akkor történik a esalódás, a mikor még virágjában áll a szív; akkor az ifjuság édes melege ujat teremt, taln magának más oltárképet.

A szívnek napsugárra, melegre van szüksége; a szerelem az éltető nap, amely mindig képes új világot új tündérországot teremteni.

Mikor az ember szeret, szép gondolatok, hatalmas érzések remegtetik meg. Erzi magában az Isten megnyilatkozását. Szeret, de nem csak azt az egyet, hanem mindenkit, mindent keblére zár. Mindent megbocsát, mindent elnéz és hogy nemtelen, rossz is létezik a világon, arról egyáltalán elfeledkezik.

De a kinek őszkor kell csalódnia szerelmében, a kit a sors őszszel fosztott meg ideáljától az embergyűlölvé, Isten-tagadóvá válik. A nap kihül egészen, a szívnek már nincs melege.

Kopárabb, zordabb lesz mindig. Egyik virág a másik után elhull, megdermed — és mire az utolsó rózsának utolsó fonnyadt szirma lehull, hideg, sötét éjszaka lesz örökre.

A virulás felett a hideg közöny kiterjeszti fagyasztó leplét. Tél lesz; zord, könyörtelen, a mely után nem következik dal, virágfakadás.

Muzsikaszó még esendül ugyan, de akkor már temetőre szól az ének.

— **Az orvosi oklevelek kölcsönös érvényességének megszüntetése** tárgyában a belügyminiszter egy körrendeletet bocsátott ki, mely szerint a magyar vagy osztrák birodalom területén 1899. évi január hó 1-től kezdődőleg csupán azon föltétellel engedtetik meg az

orvosi gyakorlat üzése, ha az orvos oly szabályszerű orvostudori oklevéllel rendelkezik, melyet a monarchia azon államában levő egyetemen szerzett, hol letelepedni szándékozik, vagy külföldi oklevelét valamely belföldi egyetemen szabályszerűen honosította (nostrificatio) vagyis ezzel az osztrák-magyar monarchia két államának egyetemen szerzett orvostudori oklevelek eddig elismert és a gyakorlatban alkalmazott kölesönös érvényessége 1869. évi január hó 1-ével megszüntették. Az osztrák-magyar monarchia két államának érintkező határterületein gyakorló orvosokra, bábákra, valamint a gyógyhelyeken a fürdő idény alatt gyakorlatot üző orvosokra vonatkozólag a belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszter urral egyetértőleg egy szabályrendeletet bocsátott ki, melyet a hivatalos lap mai száma közöl. A szabályrendeletet a határvonal közelében lakó s gyakorlatot üző bábákra is vonatkozik.

— **Nagy lopás.** Az aradi rendőrkapitányságtól tegnap megkeresés érkezett a debreczeni rendőrséghez, hogy ott 5-5-ra virradó éjjel ösmeretlen tettesek feltörték Roth L. és fia könyvkereskedő cég üzletét s 421 frt értékű okmányt, 101 frt értékű levélbélyeget s 200 frt készpénzt elloptak. A rendőrség kéri a tetteseket itt is körözni.

— **Az őszinte hentes.** Egy speciális fajtája a nyiltterezsnek látott napvilágot a Lippán hetenkint egyszer megjelenő Lippaer Zeitung-ban. Ezen lap f. hó 4-iki számának nyiltter rovatában ugyanis, Tretter Frigyes ottani jómódu hentes és nyolezszoros háztulajdonos szóról-szóra ezeket mondja:

„Véget vetni akarván azon zsarolásoknak, melyeket a helybeli koresmárosok rajtam, valahányszor leittasodom, elkövetni szoktak, kik ugyanitt a részegségem utáni napon rendszeren nagyobb összegekről szóló olyan számlákat terjesztenek eléem, melyeket én állításuk szerint ittas állapotomban csináltam legyen, ezennel figyelmeztetem a helybeli vendéglős urakat, hogy nekem ittas állapotomban csakis készpénz ellenében nyujtsanak italt, mert én semminemű utólagos számlát ezentul kiegyenliteni nem fogok.

x **Tanításban gyakorlott joghallgató órákat** ad szerény feltételek mellett gymn. reáliskolai tanulóknak. Mielőbbi szives megkeresések a szerkesztőségbe kéretnek.

x **Folyó hó 4 én** „Debreczen-Vásártér“ állomásról eltűnt egy szt. bernhardi sárga színű him kutya, megtaláló illő jutalomban részesül. Czésár névre hallgat.

x **Elveszett** a debreczeni termény és áru-raktár részvény-társaság 964 számú részvénye a 11-ik számú szelvénytől kezdődő szelvényivel együtt. Annak megvásárlásától mindenki óvatik, mivel e részvény megsemmisítésére annak tulajdonosa a törvényes lépéseket megtette. A részvény esetleges megtalálójára kéretik azt a termény és áru-raktár irodájában bemutatni.

x **Alföldy Károly** tánciskoláját szept. hó 14-dikén megnyitja. Beiratásokat mai naptól elfogad bár mely időben, lakásán II. ker. péterfia-utca 2. sz.

Visszajön egy ember.

— szeptember 7.

Győz az igazság.

Vagy nem a legnagyobb diadala az igazságnak, hogy a bűnösök ítélkeznek önmaguk fölött s nem várják be, míg összeül a törvényszék, a melynek tagjai gyöngék és gyarlók; gyöngé és gyarló igazságot tesznek. A bűn egész nagyságát csak maga a bűnös tudja, ő mond megfelelő ítéletet — s

Henry ezredes esütörtök éjjel halálra ítélte magát.

Mióta vajudik már a Dreyfus-ügy? . . . Szerencsétlen hőst elvitték messze, tengeren tundra s ott őrzik magányos szigeten, a hol csak ő van és őrei.

Az áruló Dreyfus megfogott, összetört, életerejé elsorvad és ime ő gyöngeségében nagyobb hatalom, mint hadsereg, országok és nemzetek.

Kikél kriptájából, átsuhan a tengeren és félelmetes erővel kezdi meg támadását. Az árny az élők ellen! . . . Megremeg az, a kit megérint, arczáról lehervad a vidámság és gyötrő kétségkezes marja lelkét. Ödöngve jár-kezel az utozákon, amíg találkozik egy mássikkal, akit szintén megérintett az árny és a mikor így ketten együtt vannak, felkacznak, hogy butaság az egész, Dreyfus az Ördög-szigeten van s fegyveres katonák őrzik.

Tévednek! . . . Dreyfus többé nincsen az Ördög-szigeten. Az őrkök egy roskadozó testet őriznek, de az nem Dreyfus. Kérdezzék csak meg Franciaországban, hogy hol van az Ördög-sziget foglya és sugva fogják felelni:

— Itt jár közöttünk . . . Itél és büntet.

Végehez közeledik a színjáték. Mozgatói eltűnnek a színpadról; a hazugság, a mit évek hosszú során át főlhalmoztak, egyszerre irtózatossá robajjal dől le és maga alá temeti építőit.

És ezért a tanulságért érdemes volt szenvednie! . . .

Homok.

A poros országuton haladt a század, jár őrségen voltak, most pedig ezred törzsükhöz igyekeztek. A kora reggeli szél erősen belé kapaszkodott a huszárok csakóján lévő löszőr forgóba, szerte hordta a harsány trombita hangokat.

Messze a század előtt lovagolt Ponory főhadnagy kényelmesen, előre nyujtott lábakkal ült lován és gondolkodott. Egész lényén, kemény vonásain meglátszott: milyen mélyen el van merülve gondolataiba.

Gondolkodott, pedig ő nem szeretett gondolkodni, mert szívének rejtett zugában élt egy oltárkép, melyet gondolatai állhatatosan felkerestek.

. . . Elvonult előtte egész multja — ifjusága — míg főhadnagy lett és ettől a perctől kezdődött számára a szenvedések iskolája. Ő, akit bajtársai, gunyosan „Apollo főhadnagynak“ neveztek, meglátott egy leányt és az első perctől imádtá azon bájos gyermeket. És ő, akinek ezelőtt, csak inteni kellett, most annyi küzdelem után sem érhetette el ama leányt. Pedig szerette őt az a leány, szerette őt, amint csak egy becsületes leány szeretni tud. A sok akadály között talán éppen ez volt a legnagyobb baj.

— Hej, a kauczió hiányának, legnagyobb ellensége a — becsület.

A sok-sok küzdelemnek vége egy kis kártya volt: „Felejtsem el“ — egy hervadt ibolya, egy könny — egyéb semmi . . .

Ő aztán belé vetette magát az élet tengerébe — de gondolatai állhatatosan felkeresték ama, kedves arczu, bájos gyermeket, akit ő talán nem is érdemelt volna meg.

— Ott poroszkál most a század előtt, ismeretlen terepen, kardját lova nyakán keresztül fektetve.

Lassan vonul a század. Megesörren a teljes fegyverzet. A lovak monoton egyhangúsággal ropogtatják a zablát.

Midőn a kis csapat egy akáczostól kiért — hol átvonult — egy alacsony kerítésű park előtt haladt el.

Az alacsony kerítés mellett állott egy leány. Egyszerű ruhában, piros napernyővel védekezve a nap sugarai ellen. Két óriási, fehér szelindek képezte kíséretét.

A főhadnagy észrevette a leányt. Össze villantak a szemek . . . Oh, jaj mennyi keserv . . . Mennyi szemre hányás . . . lehetett elmondva az összevillant szemek pillanatnyi nézésében. A nehéz szolgálati kard, suhogva sivitott át a légen, hogy üdvözölje a leányt.

A leány biczezentett fejével. Mig a főhadnagy össze szorított fogai közül elfojtva hangzott:

— Sancta mia.

Elvonult a kis csapat. A kadét felügette a századtól — a főhadnagynak, meglepetve mondja:

— Apollo, te sirsz?

— Ah, dehogy — homok ment a szemembe.

* * *

Sokáig áll még ott a leány, aztán lassan meg indul — tovább — a Golgothán. Neki nincsenek — már — könnyei. Meddig tart még az élet . . .? Fúj a szél — hamar befújja finom homokkal a most elvonult, kis csapat nyomát is. És nem maradt ott semmi — csak homok . . .

Bodri.

Vegyes.

Vilma királyné életéből. A d. Wit németalföldi író érdekes apróságokat közöl a fiatal uralkodónő gyermekkorából. A mikor az öreg III. Vilmos király előtt, a trónörökös halála után arról beszéltek, hogy minő öröm volna, ha a királyné fugyermekekkel ajándékozna meg, azt mondta:

— Nekem mindegy, fiu lesz-e vagy vagy leány, csak az a fő, hogy nagyon szeressen engemet!

És a jó öreg király olyan boldog volt, a mikor a csöpp kis királykisasszony megszületett, hogy már jobban a fugyermekeknek sem örülhetett volna. Minden alkalmat fölhasználtak, hogy a közönségnek megmutassák a kis hercegnőcskét. Nyáron a tölgyfasátányon mindig ott lehetett látni a kis „Loo“-t egy csoport flueska és leány között játszadozni. Télen pedig, a mikor a hó borította a kastélyparkot, a kis hercegnő királyi papájával szánkázott ki. Bájos látvány volt, a mint a vigan esilngelő szánkóban, a fehérhaju, öreg király atyai gondoskodással ölelte magához az angyal arczu, szőkehaju kis babát és meg-megigazította rajta a meleg takarót, hogy meg ne vegye az Isten hidege. Az utca közönsége lelkes ovációban részesítette őket s ugy a király, mint a kis hercegnő szívélyesen fogadták az üdvözléseket.

Egy napon Vilma hercegnő, az egész udvar jelenlétében, a gyermekek elragadó rögtönzésével, fordult az anyjához:

— Mama, ha te királyné vagy, a papa pedig király, akkor mi vagyok én?

A királyné mosolyogva felelt:

— Ez ideig csak a mi kedves és illedelmes kis leányunk vagy.

— És később? ha megnövök, mi leszek? . . .

Az édesanya komolyan nézett gyermeke szemébe és rövid szünet mulva felelt:

— Az leszel, gyermekem, a mit a jó Isten rendel számodra.

— Oh Istenem! — és a kis hercegnő nagyot sóhajtott — csak tanitónő ne csinálj belőlem!

Később, mikor az évek óta súlyos beteg Sándor herceg meghalt, Vilma hercegnő lett a trónörökös, 1890-ben pedig, a mikor III. Vilmos is meghalt.

királynő lett belőle. Ugy történt, hogy egy téli estén a kis királynő javában játszadozott a Mikulás ajándékaival, a gouvernante kijelentette, hogy most már a játékokat félre kell tenni és le kell feküdnie.

— Nem akarom! felelt a gyermek. E perczen lépett be Emma királynő a szobába és ekkor semmi kérés, hízélgés nem használt, le kellett feküdnie kis ágyába.

Már azt hitték, hogy elaludt, amikor egyszer csak fölemelte a fejét s a sirástól fuldokolva megszólalt:

— No az szép lesz, a mikor holnap el fogom beszélni a népnek, hogy miként bántak királynőjével...

Tudom, lesz gondjuk rá, hogy többet ne fektessenek ágyba, a mikor játszani akarok!...

CSARNOK.

A sors.

(Regény.) 44.

— Irta: **Francisco de Renzis.** —

Fordította: **Váradi Ödön.**

(Folytatás.)

Az ajtó zajtalanul becsukódott mögötte s az álmos portás hallotta a távozó szolgának lépteit.

A szalonban a nagy, japáni porcelán vázán elhelyezett lámpa, mint rendszeren, nagy ernyővel volt borítva, s nyugodt rózsás színt terjesztett, mely egyaránt jól esett a szemnek s a léleknek. A kandalló mellett az asztalon kötés feküdt s egy új könyv, a mellette lévő elefánt csontkéssel arra mutatott, hogy a könyv nem olvastott még el egészen. Camilla a zongoránál ült s Chopinnak egy fájdalmas hangulatu zene-darabját játszta.

Fortunato megállott a küszöbön s bámulva nézte a képet, melyet már hat hónapja mindeneste látott. Lehetetlennek látszott előtte, hogy a béke és szerelem ezen szentélyében sines semmi változás.

Nem foghatta fel, hogy lelke heves indulatai ezen esendületet láthatják, nem hihette, hogy az egész világ nincs felindulásban, csodálkozott, hogy Camilla arcán mért nem látja egy nagy fájdalom nyomait, s hogy a fájdalomnak s a szerencsétlenségnek bélyege nincs minden tárgyra rásütve.

Kíváncsian nézett szét a szalonban, mintha még nem lett volna ott sohasem, nem merészelt előre lépni, épp oly kevéssé volt képes egy szót is kiejteni, s e bámulatából csupán Camilliának örömteljes kiáltása ébreszté fel, ki e közben szerelmesen megölelé.

Egy pillanatnyi kimondhatatlan boldogság volt két szívnek, kik egymásnak voltak teremtvé, örömhanga, két szüzi nemes lélek ölelkezése. Camilla homlokát nyújtá jegyesének, a szokott esőkért s Fortunato régi megszokottságból közelíté ajkát az angyali arcához, de egyszerre remegés futott el tagjain, hideg verejték borítá el, azután Camillát szeliden visszatolva, halványan a legközelebbi székre roskadt.

— Mi történt veled Fortunato? Magadon kívül vagy... Mily sápadt vagy!... Beteg vagy?... Kiáltá aggodalmasan Camilla.

Fortunato nem felelt. A megrettent fiatal leány támogatá őt s szagos üveget tartott orra alá.

Azután levette az ernyőt a lámpáról s látta Fortunatonak a sirástól kiveregedett szeméit s bizonytalan tekintetét, nem tudott vagy nem merészelt rá nézni.

A szerencsétlen fiatal ember erőt vett magán. A mint újra visszanyerte

beszélő képességét, biztosítá Camillát, hogy ez csak futólagos roszullét, mely meglepé s kérte, ne nyugtalanokdjék.

— Valóban igaz ez? Nincs komoly bajod? kérdé menyasszonya.

— Igen, akár meg is esküdhetem rá.

— Nos, akkor miért nem jöttél el egész nap? Miféle komoly teendők foglaltak el, hogy most egész nap fosztottál meg engemet láthatásodtól.

— Ah!... Semmi!... mondá gyöngéd hangon.

— Látod, nem tudsz hazudni? ki vele! rajta; megbocsátottam. Megvallhatod azt a kis hazugságot.

Fortunato nem felelt s Camilla szeretetreméltóan folytató:

— Kinézésed annyira megváltozott, hogy nem hihetem, valjon nincs valami bajod. Mit tettél ma e szomorú, rettentő zivatarban?

— Semmit, viszonzá Fortunato, semmi olyat, mi neked gyönyört okozhatna.

Camilla egy pillanatig mélyen elgondolkozott, de hirtelen felkiált: „Oh bocsáss meg, nekem. En az ostoba liba, elfelejtettem mily szomorú nap van ma. Talán azért hagytlám magamra, — hogy gyermeki kötelességidnek tégy elegett.

Venturelli attól tartott, hogy elárulja az igazságot, lehajtá fejét, hogy menyasszonya nyílt szerelmes tekintetét kikerülje, mialatt a kezét vállára téve, és folytató:

— Ma van a halottak napjának első estélye szomorú gyásznapi! Mindenki siet, hogy drága halottjának sirját virágokkal ékesítse, s te bizonynyal, mint mindenki, szegény atyád sirján egy imát rebegtél.

Miért nem hívtál oda magaddal, szerelmem? oly bensőleg imádkoztam volna érte, mert neki bizonyára olyannak kellett lennie, mint neked! Ha majd egybekelekünk, nemde szép síremléket fogunk neki állítani? Alig fordíthatnánk vagyunkból jobb ezérra? S köréje szép virágokat ültetünk, a szerelem és gyász virágait. Neked nem lehet meg e gyászos örömem! Szegény anyám Itáliától távol, Párisban halt meg, hol ma nem imádkozott érte senki!...

E szavak szelid hangja nem volt alkalmas Venturelli lelkének megnyugtására, fájdalmas sebét még jobban felszaggatták.

Kimerülve s tört szívvel vevé ez újabb fájdalmat, s fenékiig ürité a keserű kehelyt.

Hirtelen azonban kiderült arca s örömsugár villant meg szemében. Gyenge, bihetetlen reménye támadt. Új kétely szállta meg, hogy váratlan balsamhoz hasonlóan szive fájdalmát enyhítse.

— Hátha mégis csalódtam — kérdé önmagától. — Ki tudja, valjon a beteg lélek nem egy kísértetet nézett élő lénynek. Oly sok Luczia van a világon. S gyorsan Camillához fordulva, kérdé tőle, mit bizalmas beszélgetések között vagy ezerszer hallott tőle: „Mondd csak, nemde anyád mindig Párisban élt?

S aggódva várta a választ.

— Szegény anyám nem sokára azután, hogy Párisba ment, halt meg. Előbb Turinban élt.

— S aztán Forneri, családjában nem volt más nő?

— Csak nagynéném.

— Nagy nénéd?

— Igen: Gabriella nővér...

S Fortunato gondolatában ismételte: — Gabriella! Gabriella!... nem az lehet ő. Azután újra kérdé:

— S anyád valóban azonnal meghalt, a mint téged szült?

— Igen, viszonzá Camilla.

— S Luczia? Forneri Lucziának hívták kérdé ő csaknem szótagonként.

— Igen.

Fortunato szeméi elfátyolosodtak. — Utolsó reménye is eltűnt, az utolsó deszka is lesúlyedt alatta.

— Ah! Sajnos én sohasem láttam anyámat — tevé hozzá Camilla De szeretem arezképéről ismerve, mint Madonnát... Látod Fortunato mennyire hasonlít sorsunk egymáséhoz? Te is alig ismerted szegény atyádat s emléke drága s kedves előtéd. Te szeretted őt mintha élne... nemde? Ugy gondolsz rá, mint egy elvesztett barátira. Tudod-e, hogy én többször könyeztem, ha szomorú sorsára gondoltam? Ha atyád és anyám még élénének, mennyire boldogok lennének, minket látva.

— Hallgass!... Hallgas, Camilla, ne ölj meg, — kiáltá iszonyodva remegő hangon a szegény Fortunato.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvénytársaság közlése.

1898. szeptember hó 7-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	120.85	121.35
„ vasuti beruházási köt. 4 1/2%	120.—	121.—
„ koronajárdék 4%	98.50	99.—
„ regále vált. köt. 4 1/2%	100.40	101.15
Osztrák aranyjárdék 4%	121.50	122.—
Egységes államkötvény 4 1/10%	101.60	102.10
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	140.75	141.75

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	393.—	393.50
Osztrák hitelbank részvény	357.40	357.60
Magyaripar- és keresk. bank. r.	101.50	101.—

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogban 4%-os sorsj.	123.50	124.50
„ 3%-os	103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	120.60	121.60
Magyar vörös keresztisorsjegy	10.—	11.50
Osztrák	19.75	20.25
Olasz	11.50	12.—
Bazilika sorsjegy	6.25	7.75
Jó-sziv	3.80	4.10

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	5.63	5.71
20 márkás arany	11.75	11.79
20 frankos arany	9.53	9.57
1 Sovereigns	12.01	12.05

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1898. szept. 6-án.

A buzaüzletben ma a készáru üzlet szilárd hangulatban nyílt meg és az árak 5-10 krral emelkedtek.

A vásárlási kedv kedvezőbb volt. A kínálat csak mérsékelt volt. Eladatott 30.000 mm. készbuza, melyekért 5-10 krral magasabb árakat fizettek.

Rozsban csekély volt az üzlet változatlan árak mellett.

Tengeri elkelt néhány kisebb tétel változatlan árakon.

Zabban elkelt néhány kocsirakomány változatlan áron.

Eladatott:
Buza új. Tiszavidéki. 500 mm. 81.5 k. 9.25 forinton, 600 mm. 80 k. 9.25 forinton, 200 mm. 81 k. 8.90 forinton, sárga, 200 mm, 80.5 k. 9.22 frton, sárga, 100 mm. 80 k. 9.25 frton, mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Határidőüzletben szilárd hangulat uralkodott. Mérsékelt forgalom és jobb vásárlási kedv következtében az árak emelkedtek.

Hivatalos zárórfolyamok déli 1 órakor.

Buza szeptemberre	8.45 — 8.46
„ júniusra	— — — —
Rozs szeptemberre	6.71 — 6.72
Tengeri máj.—jul.-ra	4.50 — 4.51
Zab szeptemberre	5.35 — 5.36

